

12.02.2024

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1770
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.1.2024/223
Karar Numarası : 2024/51
Başvuran : M. P.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı(Milli Emlak Genel Müdürlüğü)
Muhatap Adres : Mustafa Kemal Mahallesi 2082. Cadde No:52 Çankaya / Ankara

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; Kamu Konutları Yönetmeliği'ne ekli, Sıra Tahsisli Puanlama Cetveli başlıklı 4 Sayılı Cetvel'de, kamu personelinin puan hesaplamasında aranan “*kanunen bakmakla mükellef olma*” şartının, engellilik temelinde ayrımcılığa sebebiyet verdiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Antalya Orman Bölge Müdürlüğünde engelli memur olarak çalıştığını, fiziksel olarak bel fitiği, menisküs, skolyoz, kalça kireçlenmesi ve hareket kısıtlılığı gibi kronik ağrılı rahatsızlıklarının olduğunu, 11 yıldır lojman talebinde bulunduğunu,

b. Kamu Konutları Yönetmeliği Sıra Tahsisli Konutların Puanlama Cetveline göre; personelin eşi için + 6 puan, personelin eşi ve çocukları dışında, kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı her aile ferdi için + 1 puan, gaziler ile şehit yakınlarının (eş, çocuk, anne, baba ve kardeş) her biri için + 40 puan, yüzde kırk ve üzerinde engelli olduğunu yetkili sağlık kurullarından alınan rapor ile belgelendiren engelli personel ile kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı her bir engelli aile ferdi (eş ve çocuk dahil) için + 40 puan verildiğini,

c. Yönetmelik kapsamında sıra tahsisli kamu konutlarının tahsise esas puanlama sisteminde personelin eşi için verilen +6 puan ile gaziler ve şehit yakınlarının (eş, çocuk, anne, baba ve kardeş) her biri için verilen +40 puanda, kanunen bakmakla mükellef bulunma şartının aranmadığını,

ç. Ancak engelli personelin puanlamasında konutta birlikte oturulacak her bir engelli aile ferdi için (eş, çocuk, anne, baba ve kardeş) “*kanunen bakmakla mükellef bulunması*” koşulunun arandığını, bu durumun mağduriyete sebep olduğunu,

d. Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, kendisi ve aynı kurumda engelli memur olarak çalışan eşine ait engelli sağlık raporlarını ekleyerek dilekçe ile lojman başvurusunda bulunduğunu, Kurumca

verilen cevapta “*eşiniz kamu kurumunda memur olarak çalıştığından bakmakla mükellef olunmaması sebebiyle hesaplamada +40 ek puan dikkate alınmamıştır*” denildiğini,

e. Ayrıca CİMER üzerinden 18/08/2021 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına başvuruda bulunduğunu, Kamu Konutları Yönetmeliği Sıra Tahsisli Puanlama Cetveli (k) bendinde yer alan “*kanunen bakmakla mükellef bulunduğu*” ifadesiyle ilgili ayrımcılığın sona erdirilmesi amacıyla gerekli düzenlemenin yapılarak mağduriyetin giderilmesini talep ettiğini,

f. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğüne yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda; “*ilgi başvurunuzda belirtilen hususlar Bakanlığımızca değerlendirmeye alınmış olup, Kamu Konutları Yönetmeliğinde yapılacak değişiklik çalışmalarında dikkate alınacaktır.*” şeklinde cevap verildiğini,

g. Konuya ilişkin halen herhangi bir düzenlemede yapılmadığını, Kamu Konutları Yönetmeliği Sıra Tahsisli Puan Cetveli (k) maddesinde olan; “*kanunen bakmakla mükellef bulunduğu*” ifadesinin engellilik temelinde ayrımcılığa sebebiyet verdiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü sunduğu yazılı görüşünde özetle:

a. Kamu Konutları Yönetmeliği’ne ekli “*Sıra Tahsisli Konutların Puanlama Cetveli*” başlıklı (4) Sayılı Cetvelin (a) bendinin yürürlükten kaldırıldığını ve aynı cetvele (j) bendinden sonra gelmek üzere (k) ve (l) bentlerinin eklendiğini,

b. (k) bendinin “*Yüzde kırk ve üzerinde engelli olduğunu yetkili sağlık kurullarından alınan rapor ile belgelendiren engelli personel ile kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı her bir engelli aile ferdi (eş ve çocuk dahil) için (+ 40) puan,*” (l) bendinin “*Gaziler ile şehit yakınlarının (eş, çocuk, anne, baba ve kardeş) her biri için (+40) puan eklenir.*” hükmünü içerdiğini,

c. Söz konusu Yönetmelik değişikliğinin gerekçesinde “*Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının; kanun önünde eşitlik başlıklı 10’uncu maddesi ile sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler başlıklı 61 inci maddesi hükümleri doğrultusunda engelliler ile şehit yakınları ve gazilerimize kamu konutlarından yararlanmalarında pozitif ayrımcılık sağlanması, bu vatandaşlarımızın ekonomik ve sosyal refah düzeylerinin artırılması ve Devletin sağladığı imkanlardan daha verimli yararlanabilmelerinin sağlanmasının amaçlandığı*” hususunun belirtildiğini,

ç. Söz konusu Yönetmelik’e ilişkin değişiklik çalışmalarının devam ettiğini ifade etmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan görüşte özetle:

a. Konuya ilişkin olarak CİMER’e başvuruda bulunduğu tarihten itibaren yaklaşık 2 yıl geçtiğini ancak Yönetmelikte herhangi bir değişiklik yapılmadığını,

b. Anayasanın 10, 50 ve 61’inci maddeleri, Engelliler Hakkında Kanun’un 14’üncü maddesi ve BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme’nin 4 ve 5’inci maddelerinin konuya ilişkin düzenlemeler ihtiva ettiğini,

c. İlgili yönetmelik hükmünün ayrımcılık içerdiğini beyan etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın başlangıç bölümünün 6'ncı paragrafı şöyledir:

“Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu” ifade edilmektedir.

6. Anayasa'nın “Kanun önünde eşitlik” kenar başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

“Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

7. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Tanımlar” başlıklı 2'nci maddesinin (d) bendi şöyledir:

“Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi” ifade eder.

8. Mezkûr Kanun'un “Eşitlik ilkesi ve Ayrımcılık yasağı” kenar başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

“Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. Bu kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.”

9. Mezkûr Kanun'un “Ayrımcılık türleri” kenar başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında, ayrımcılık türleri: “a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık” olarak sıralanmıştır.

10. Mezkûr Kanun'un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında şöyledir:

“Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine

ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.”

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, Kurum’un, *“ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* le görevli olduğu düzenlenmiştir.

12. Mezkûr Kanun’un *“Kurulun görev ve yetkileri”* başlıklı 11’inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi şöyledir:

“Ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin başvurular ile insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin resen yapılan incelemeleri karara bağlamak, bu başvuru ve incelemelere ilişkin gerekli hâllerde uzlaşma sürecini sonuçlandırmak, ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin bu Kanunda öngörülen idari yaptırımlara karar vermek.”

13. 6701 sayılı Kanun’un *“İspat yükü”* kenar başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. 6701 sayılı Kanun'un *"Başvurular"* başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrası: *"Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvuru yapabilir."* hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden, 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden engellilik temelinde ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrası ise: *"İlgililer Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir."* düzenlemesini içermektedir. Başvuranın ayrımcılık teşkil ettiğini iddia ettiği uygulamanın düzeltilmesi talebiyle muhatap Çevre ve Şehircilik Bakanlığına 18/08/2021 tarihinde CİMER aracılığıyla başvuruda bulunduğu, ancak herhangi bir sonuç alamadığı anlaşılmış; bu doğrultuda 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında başvuran tarafından ilgili tarafa başvuru şartının somut olayda gerçekleştiği kanaatine varılmıştır. Bu çerçevede ön inceleme kriterlerini sağladığı anlaşılan başvurunun esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olarak değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

15. Ayrımcılık yasağı uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 2'nci maddesine göre *“Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan yasalar her türlü ayrımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka fikir ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya*

diğer statüler gibi her bağlamda ayrımcılığa eşit ve etkili korumayı temin edecektir.” Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 14’üncü maddesine göre ise, “Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.” İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin 2’inci maddesi ise şöyledir: “Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.”

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (*Willis/Birleşik Krallık, B. No: 36042/97, 12/03/2002, para. 48; Okpisz/Almanya, B.No:59140/00,15/02/2006,para. 33*). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme’de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli değildir. 14’üncü madde, gerçekleştirilmek istenen amaç ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir (*Belçika Dil Davası, B.No:2126/64,23.07.1968, para.10*). Mahkeme son zamanlardaki içtihatlarında ayrımcılığı kısaca, “göreceli olarak benzer durumda olan kişilere nesnel ve makul bir gerekçesi olmaksızın farklı davranılması” olarak tanımlamaktadır (*Zarb Adami/Malta, B.No:17209/02,20/09/2006, para. 71*).

17. Ayrımcılık yasağı temellerinden birini oluşturan engelli ifadesi; fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşal yetilerinde çeşitli düzeylerde kayıplarından dolayı, topluma diğer bireyler ile eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi ifade ederken; engellilik temelinde ayrımcılık, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’ da da belirtildiği üzere siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı ifade etmektedir. Somut olayda da başvuran; Kamu Konutları Yönetmeliği’ne ekli Sıra Tahsisli Puanlama Cetveli başlıklı 4 Sayılı Cetvel’de, engelli bireylerin puan hesaplamasında aranan “kanunen bakmakla mükellef olma” şartının, engellilik temelinde ayrımcılığa sebebiyet verdiğini iddia etmektedir. Başvuruya ekli sağlık kurulu raporlarından başvuranın % 47 oranında, eşinin ise % 48 oranında engelli bir birey olduğu anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda başvuranın mevcut engellilik durumu nedeniyle ayrımcılığa uğradığı iddiasının engellilik temelinde ayrımcılık iddiası olarak esastan incelenebileceği, başvuranın iddialarının engellilik temelinde doğrudan ayrımcılık iddiası olarak değerlendirilebileceği kanaatine varılmıştır.

18. Konut, insanlar için en temel ihtiyaçtır. Bu anlamda insanca bir yaşam sürdürmek, ruh ve beden bütünlüğünü koruyabilmek, elverişli bir ortamda hayatını idame ettirebilmek için temel bir hak olarak kabul edilen konut hakkı konusunda devletin birtakım yükümlülükler üstlenmesi kaçınılmazdır.

Söz konusu hakkın kapsam itibariyle geniş bir çerçevesinin olması, birçok hak kategorisiyle ilgisi olması dolayısıyla ciddi maliyetleri de beraberinde getirmesi, devletin konuya ilişkin sorumluluklarının göz ardı edilmesi gerektiği anlamını taşımamaktadır. Nitekim ücretsiz bir şekilde her yurttaşına bir ev tahsis edilmesi gerektiği şeklinde anlaşılması gereken bu hakkın unsurları, anayasal ifadesiyle devletin yükümlüklerini mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getireceği gerçeğinden hareketle devletçe hemen gerçekleştirilemese de, devletin konuya ilişkin gerekli hassasiyeti göstererek çaba göstermesini de engellememektedir (*Nurten İnce, İmam Bakır Kanlı, Burak Hamza Eryiğit, "İnsan Hakkı Olarak Konut Hakkı", Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 3/2, 2017, s. 24.*).

19. Bu kapsamda somut olayda; kamu personeline kamu konutlarında oturma imkânı sağlama şeklinde sunulan sosyal nitelikteki hizmetlere ilişkin yasal düzenlemeleri yapan kamu idarelerinin, 6701 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate alarak faaliyetlerde bulunma, bu konuda ölçsüz ve aşırı yük getirmeyen nitelikteki düzenlemeleri ayrımcılığa sebebiyet vermeyecek şekilde yapma yükümlülüğü altında olduğunu belirtmek gerekmektedir.

20. Somut olayda başvuran Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamında sıra tahsisli kamu konutlarının tahsise esas puanlama sisteminde personelin eşi için verilen +6 puan ile gaziler ve şehit yakınları (eş, çocuk, anne, baba ve kardeş) için verilen +40 puanda, kanunen bakmakla mükellef bulunma şartının aranmadığını ancak engelli personelin puanlanmasında konutta birlikte oturulacak her bir engelli aile ferdi için (eş, çocuk, anne, baba ve kardeş) "*kanunen bakmakla mükellef bulunması*" koşulunun arandığını, bu durumun ayrımcılığa sebep olduğunu iddia etmektedir.

21. Başvuruya konu edilen Kamu Konutları Yönetmeliği, Bakanlar Kurulu tarafından 16/07/1984 tarihli 84/8345 numaralı kararla kabul edilmiştir. Akabinde söz konusu Yönetmelik, 7/2/2019 tarihli ve 30679 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6/2/2019 tarihli ve 717 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca Cumhurbaşkanlığı Yönetmeliği bölümüne eklenmiştir. Ayrımcılık oluşturduğu iddia edilen düzenleme ise 11/07/2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Muhatap yazılı görüşünde ifade edildiği üzere söz konusu Yönetmelik değişikliğinin gerekçesinde; engelliler ile şehit yakınları ve gazilere kamu konutlarından yararlanmada pozitif ayrımcılık sağlanması, bu vatandaşların ekonomik ve sosyal refah düzeylerinin artırılması ve Devletin sağladığı imkânlardan daha verimli yararlanabilmelerinin sağlanmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

22. Başvuru konusu yapılan Kamu Konutları Yönetmeliği'ne ekli "*Sıra Tahsisli Puanlama Cetveli*" başlıklı 4 Sayılı Cetvel şu şekilde düzenlenmiştir;

"a) (Mülga:RG-11/7/2020-31182-C.K-2754/1 md.)

b) Personelin 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamına giren kurum ve kuruluşlarda geçen hizmet süresinin her yılı için (+ 5) puan,

c) Personelin, 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamında olan kurum ve kuruluşlarda, daha önce konuttan yararlandığı her yıl için (-3) puan,

d) Personelin eşi için (+ 6) puan,

e) Personelin kanunen bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının her biri için (+ 3) puan, (yalnız iki çocuğa kadar),

f) Personelin, eşi ve çocukları dışında, kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta

birlikte oturacağı her aile ferdi için (+ 1) puan,

g) (Değişik : 6/5/1996 - 96/8119 K.) Personelin, aylık ve özlük hakları ile ilgili gelirleri hariç olmak üzere, kendisinin ve kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı aile fertlerinin, konut kira gelirleri dışındaki diğer tüm sürekli gelirlerinin yıllık toplamının, 15.000 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmesi halinde (-1) puan,

h) Personelin, 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamına giren kurum ve kuruluşlarda konut tahsisi için beklediği her yıl için (+ 1) puan,

i) Personelin kendisinin, eşinin, çocuğunun ve kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı aile fertlerinden, konutun bulunduğu il veya ilçenin belediye ve mücavir alan sınırları içinde oturmaya elverişli konutu olanların her konut için (- 15) puan,

j) Personelin kendisinin, eşinin, çocuğunun ve kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı aile fertlerinden, aynı il veya ilçede (i) bendi kapsamı dışında kalan yerler ile başka il veya ilçelerde oturmaya elverişli konutu olanların her konut için (-10) puan.

k) (Ek:RG-11/7/2020-31182-C.K-2754/1 md.) Yüzde kırk ve üzerinde engelli olduğunu yetkili sağlık kurullarından alınan rapor ile belgelendiren engelli personel ile kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı her bir engelli aile ferdi (eş ve çocuk dahil) için (+ 40) puan,

l) (Ek:RG-11/7/2020-31182-C.K-2754/1 md.) Gaziler ile şehit yakınlarının (eş, çocuk, anne, baba ve kardeş) her biri için (+ 40) puan”

23. Kanunların uygulanmasını sağlamak üzere, idareler tarafından, kanunların sınırları içerisinde kalmak ve uygun olmak şartıyla düzenleyici işlemler çıkartılabilecek ve buna göre işlemler yürütülebilecektir. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin konularda temel esaslar, ilkeler ve genel çerçeve kanunla belirlendikten sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususların yürütme organınca değinilen adlar altında çıkarılacak düzenleyici işlemlerle tanzim edilmesi mümkündür (AYM, E.2014/177, K.2015/49, 14/5/2015). Bu çerçevede kamu konutlarına ilişkin olarak söz konusu Yönetmelik çalışmasının yürütme tarafından 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu uyarınca düzenlendiği anlaşılmaktadır.

24. Öncelikle eşitlik veya ayrımcılık yasağı ilkesinin, bireyler arasındaki farklılıkların göz ardı edilerek herkesin her bakımdan aynı kurallara bağlı tutulması anlamında algılanamayacağı ifade etmek gerekmektedir. Kimi kişilerin başka kurallara bağlı tutulmalarında haklı nedenler varsa, yasa önünde eşitlik ilkesine aykırılıktan söz edilemeyecektir. Bu çerçevede kimi farklı uygulamaların haklı bir nedene dayandığı ölçüde eşitliği bozmadığı belirtilmelidir (AYM, E.2010/119, K.2011/165, 8/12/2011).

25. İlgili Yönetmelik düzenlemesinde, kamu konutlarından yararlanmak isteyen bir kamu personeline bireysel anlamda peşinen herhangi bir puan verilmediği, personelin eşinin bulunması halinde yani evli olması halinde kural olarak kendisine +6 puan verildiği, buna karşılık söz konusu personelin gazi veya kanunda sayılan şehit yakınlarından biri(eş, çocuk, anne, baba veya kardeş) olması halinde ise kendisine +40 puan verildiği görülmektedir. Yine gazi veya şehit yakınlarının evli olması halinde ise kendilerine +6 puan verildiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında kamu personelinin, yüzde kırk ve üzerinde

engelli olduğunu yetkili sağlık kurullarından alınan rapor ile belgelendirmesi halinde ise kendisine doğrudan +40 puan verildiği anlaşılmaktadır.

26. Bu çerçevede engelli bir kamu personelinin, diğer kamu personeline kıyasla doğrudan +40 puan almak suretiyle öncelikli ve ayrıcalıklı bir konumda bulunduğu, bu konuda gazi veya şehit yakını olan kamu personeli ile arasında da bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir. Zira gazi ve şehit yakınları da doğrudan +40 puan almak suretiyle engelli kamu personelleri ile benzer şekilde ayrıcalıklı bir muamele görmektedir. İlgili Yönetmelik hükümlerince kamu personeline, evli olması halinde ise engelli olup olmadığı, gazi veya şehit yakını olup olmadığı önem arz etmeksizin +6 puan verilmektedir. Ancak kamu personelinin kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturacağı eşi dâhil engelli herhangi bir aile ferdi bulunması halinde, kendisine ilaveten +40 puan verilmektedir. Yönetmelik'in (k) bendinde eş için aranan “*kanunen bakmakla mükellef bulunma ve konutta birlikte oturma*” şartı sadece engelli kamu personeli için değil, bu nitelikte bir aile ferdi bulunan her kamu personeli için geçerlidir. Yönetmelik'in (k) bendi uyarınca söz konusu olan kanunen bakmakla mükellef bulunduğu ve konutta birlikte oturmak şartıyla kendisine sunulan +40 puandan, somut olayda olduğu gibi şartları taşımaması nedeniyle yararlanmaması halinde, personelin evli olmasıyla nedeniyle ilgili Yönetmelik'in (d) bendi uyarınca +6 puan almasının önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

27. Bu doğrultuda engelli kamu personelinin kendisine +40 puan, ayrıca bulunması halinde engelli aile fertleri için ilave +40 puan verilmek suretiyle engelli personelin, ekonomik ve sosyal refah düzeyinin artırılmasının ve devletin sağladığı imkânlardan daha verimli bir şekilde yararlanabilmesinin sağlanmasının amaçlandığı değerlendirilmektedir. Söz konusu düzenleme tüm kamu personeli açısından, eşlerinden dolayı puan alınabilmesi için “*kanunen bakmakla mükellef bulunma*” şartını sadece engelli aile fertlerine yönelik olarak aramakta, kişinin söz konusu şartları taşımaması halinde ilgili düzenlemenin (d) bendi uyarınca puanlandırılmasının önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu çerçevede ilgili Yönetmelik tarafından kamu personeli eşleri için aranan şart, diğer kamu personeli ile karşılaştırıldığında engelli personel aleyhine, dezavantaj doğuran, ayrımcılık içeren farklı bir muamele olarak değerlendirilmemiştir. Zira söz konusu koşul tüm kamu personeli için geçerlidir.

28. Devlet tarafından kamu konutları kira bedellerinin diğer konutlara nazaran daha düşük tutarda belirlendiği gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, bir personelin kamu konutlarından istifade edebilmesi amacıyla kendisine özellikle aynı konutta beraber yaşadığı aile fertlerinden dolayı ilave puan verilmesi hususunda, bu kişilerin maddi bir kazanç getiren işte çalışmıyor olmalarının, bir başka ifadeyle “*kanunen bakmakla mükellef bulunma*” şartının aranmasının, makul bir gerekçe olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu çerçevede somut olayda başvuran eşinin de bir kamu personeli olarak maddi bir kazanç elde ettiği hususu nazara alındığında adı geçen Yönetmelik'te başvuru konusu yapılan düzenleme doğrultusunda muhatap idare tarafından başvuranın puanının hesaplanmasında objektif ve makul bir gerekçe bulunduğu, düzenlemenin kamu personeli için kamu konutlarından yararlanmayı kolaylaştırma amacı taşıdığı, söz konusu düzenleme ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin söz konusu olduğu, idarenin konuya ilişkin gerekli hassasiyeti göstererek çaba gösterdiği kanaatine varılmıştır. Ayrıca ilgili Kamu Konutları Yönetmeliği'ne ekli Sıra Tahsisli Puanlama Cetveli başlıklı 4 Sayılı Cetvel incelendiğinde “*kanunen bakmakla yükümlü olma*” şartının sadece engelli

bireylere yönelik olarak değil, kamu personelinin çocukları ve diğer aile fertlerine ilişkin olarak da e,f,g,i ve j bentlerinde açıkça zikredildiği anlaşılmaktadır.

29. Sonuç olarak başvuruya konu Kamu Konutları Yönetmeliği'ne ekli Sıra Tahsisli Puanlama Cetveli başlıklı 4 Sayılı Cetvel'deki engelli kamu personeli ile engelli aile fertlerine yönelik düzenlemenin objektif ve makul bir gerekçeye sahip olduğu, engelli personel ile engelli aile bireylerine sahip kamu personelinin kamu konutlarından yararlanmasını kolaylaştırma amacı taşıdığı, ulaşılmak istenen amaç ile muamele arasında makul bir dengenin söz konusu olduğu, dolayısıyla ölçülülük ilkesine aykırı olmayan muamelenin orantılı olduğu ve ayrımcılık yasasının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

11/1/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

Av. Alişan TIRYAKI
II. Başkan
(İzinli)

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi